

La solució neutra dóna amb el ferrocianur potàssic el precipitat blau de Prússia característic.

Escalfat el mineral en el tub tancat, no dóna sublimat d'aigua.

La duresa oscil·la al voltant de 4, i el pes específic determinat per la balança hidrostàtica en diverses mostres dóna un promedi de 3'05.

Pels resultats assolits, crec que, sense cap dubte, podem classificar aquest mineral com una breunerita, i seria interessant confirmar i especificar aquesta determinació per les característiques òptiques, ja que, com diu LEITMEIER, la designació de breunerita és una mica arbitrària, puix que sota aquest nom s'han agrupat les magnesites que porten un tant per cent de ferro amb les divisions en mesitita i pistomesita segons la proporció en què es troba el dit element.

Fora de la Giobertita de Sercs i Guardiola, no tenim coneixement que s'hagin trobat carbonats de magnesi i ferro en cap altra localitat catalana.

Una altra troballa és la dels nòduls de fosforita, que, si bé sota el punt de vista mineralògic és de relativa importància, és força interessant per llur jaciment.

La mida i la forma d'aquests nòduls són variables. Els més grossos que hem trobat tenen uns 5 cm. de diàmetre, i són de secció circular o el·líptica. Estan en els filadis blanquinosos amb *Monograptus* situats a diferents nivells de la muntanya, i n'hem trobats personalment al costat de les pedreres citades i gairebé al cim del turó, terrenys tots que, com hem dit abans, són admesos com a Gotlandià.

Aquest mineral sols ha estat citat fins ara en les lidianes del Carbonífer i per Lluís M.ª VIDAL en una creta de Santa Linya (Urgell), i no sabem que a Catalunya hagi estat trobat en forma de nòduls en cap més terreny.

II

Feldespatz maclats en el granit de Sta Coloma de Farnés

Fa un parell de mesos que el nostre consoci i amic Mn. Ramon BATALLER em facilità, per a llur examen, tres fragments d'una mateixa roca que li havien estat portats com a procedents de Santa Coloma de Farnés.

Tot seguit em vaig adonar que aquests exemplars eren mereixedors d'un detingut estudi cristal·logràfic, però la manca d'elements i de suficient preparació teòrica en la meua humil afició m'incapacita per a

dur a terme aquest estudi. Per tant, em limitaré a dar coneixement de les observacions que he fet sobre els dits exemplars.

Es tracta d'un granit rosat porfídic, que forma una massa granuda dels minerals constituents els cristalls dels quals són de dimensions variables i macroscòpics, i formen zones amb fenocristalls. En quedar aquests a la superfície, els elements atmosfèrics han disgregat els components de petites dimensions, quedant així com si formessin una geoda en la massa de la roca. Aquest aspecte de geoda és el que sembla a primer cop d'ull; però, examinats els diferents grups de cristalls, veiem que no tenen una posició determinada i constant. Tots els minerals components del granit, els veiem representats, adés drets, adés ajeguts, agrupats entre ells, maclats, etc. Així es pot comprendre l'interès que pot tenir un estudi més complet d'aquesta roca i amb exemplars que per aquest fi segurament podrien recollir-se a la mateixa localitat.

El quars ve representat per cristall de roca hialí perfectament transparent, i forma bonics prismes apuntats.

Els feldespats són representats per les ortoclases o silicats aluminics potàssics monoclíncics i les plagioclases o feldespats sòdics triclíncics. Aquests fenocristalls dels feldespats són els que presenten un màxim interès.

Els cristalls d'ortosa senzills es presenten bastant complets i en algun es pot apreciar perfectament el prisma vertical, el clinopinacoide i la base, corresponen a la varietat coneguda per la Pegmatolita de to lletós, lleugerament rosat, i amb algunes implantacions d'albita, similars, aquestes, a les de Horschberg.

Els cristalls d'ortosa es presenten també maclats. La macla que entre els fragments en possessió meva es presenta millor pel seu estat de conservació i per les dimensions que té, és una macla clàssica de Manebac o Four la Brouque simètrica, amb contacte ben definit. Segons (001), el pla de la macla, sembla ésser del tipus biapuntat. D'aquesta macla es poden observar cristalls del tipus normal i també del tipus «Esterel», encara que no tan clarament i de mida molt més petit.

Es presenten també alguns cristalls maclats segons la llei de Baveno, per bé que no es poden apreciar amb la perfecció de la primera de què hem parlat.

És de notar que entre aquests fenocristalls no he pogut observar cap macla característica de penetració o de Carlsbad, encara que algunes de les formes que es presenten bé podrien ésser combinacions de la macla de Carlsbad-Manebac o Carlsbad-Baveno.

L'observació d'aquestes macles es fa molt difícil per la complicada agrupació en què es troben amb els cristalls dels altres minerals components de la roca que obligaria a destruir-la, i que, mentre no disposem de més material i essent els cristalls de dimensions reduïdes, crec preferible conservar les mostres en llur estat actual.

L'altre feldespat és l'albita, blanca i diàfana, que, a més de les implantacions sobre l'ortoclasa, es presenta també amb macles poli-sintètiques segons la llei de l'albita i també alguns individus semblen maclats, segons Periclina, encara que, pels motius esmentats, sense un estudi defingut, no pot assegurar-se.

Finalment, ens queda, entre aquests fenocristalls, els del tercer mineral constitutiu de tot granit. La mica, que, generalment, es presenta en aquesta roca en la seva varietat magnesiàna o biotita. En un dels fragments la major part dels cristalls d'aquest mineral són de muscovita alternant amb la biotita.

Les dimensions d'aquests fenocristalls i macles varien entre uns 2 mm. i poc més d'1 cm., i els més grossos són els d'albita.

Quan Mn. BATALLER em facilità aquests fragments, m'ensenyà com a procedents del mateix lloc uns grossos exemplars de cristall de roca, senzills, agrupats i maclats, els prismes dels quals arribaven a tenir un gruix d'uns 3 cm. per 5 o 6 cm. de llargada. Es veia clarament que aquests havien estat trencats pel lloc en què venien adossats a la roca mare. Tot plegat ens permet suposar que, si cercàvem, en aquesta localitat segurament trobaríem rics jaciments de feldespatos de grossària considerable comparables o superiors als de Zarzalejo i altres localitats estrangeres, on ja s'han fet estudis completíssims sobre les nombroses macles i formes de presentar-se.

D'altra banda, l'amic Joaquim FOLCH m'ha comunicat que té en la seva collecció algunes ortoses i llurs macles procedents de diversos indrets del Montseny.

Resumint, potser convindria fer algunes recerques per aquells encontorns i esbrinar el lloc precís d'aquest jaciment en Santa Coloma de Farnés que segurament ens proporcionaria abundant material d'estudi.